„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте овакихситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ излази се у кући г. Ст. Јеротића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 114. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 22. ЈУЛА 1894. ГОДИНА XXIX.

НОВЕ РЕФОРМЕ.

Данашња влада Угарске је пуна новина, којима силом хоће да „усрећи“ ову државу. Тек што је са онолико муке протурила црквене реформе, које је мал' главе стале нису, већ се баца на друго поље, на државну администрацију.

Никако нисмо консервативци те да смо противни новинама, а још мање смо у томе уверењу, да је у Угарској све као што треба, те да не би било шта да се исправља, па ипак нас је увек страх, када се угарска влада лати каквих реформа. На жалост ретко је које поље баш у Угарском уставном животу, које не иште реформе и које не би требало поправити. Угарска влада би заиста дакле имала шта да ради, када би хтела, али да ради онако како треба. Но данашњи реформатори Угарске полазе при сваком раду са једне исте тачке, држе на уму само једну сврху — мађаризацију, за то су и плодови тог њиховога рада настрани и по државу свагда пре од штете, него од користи.

Министар унутрашњих послова Хијероними, осетио је т. ј. управо мислио је да је осетио да треба нешто да се ради, да би се утишао праведни глас народности Угарских против њихова насиља и безаконитости и — отишао је у Ердељ. Мислио је Хијероними да ће његова појава доста бити да се одмах умире „незадовољни духови“, а да би му труд уродио још већим плодом претио је у више својих магловитих и неразумљивих говора, са новим реформама на пољу државне управе.

То је заиста једно од најтугаљивијих питања и које би се пре свега морало тачно уредити, ако се мисли постићи у решавању народносног питања какав успех. Истина из неразумљива говора Хијеронимијева, није се могло дознати шта све влада намерава да учини на томе пољу, али да нешто хоће да учини то смо чули. И на жалост већ то што хоће, то је рђаво.

Као што на свима гранама државног живота, тако и овде иде влада за истом сврхом: да све стегне у своје руке, да и најмањи чиновник држави стоји под њеном непосредном управом, њеном командом; да од ње зависи ко ће добити звање, јер она хоће на то да пази, она хоће сваког чиновника да оцени да ли је способан за рад, али не само за рад у своме звању, него и у ономе раду, који ће му она одредити. Другим речима, данашња влада хоће да доведе опет државну свемоћ, а да одузме од општина и оно мало самоуправе што су до сада уживале.

У своме говору нагласио је Хијероними поглавито реформу у погледу избора општинских бележника, као најглавнијих чиновника једне општине. У мањим општинама укинуће се слободан избор бележника и на место тога доћи ће државно именовање. Које су све то мање општине, то ће они већ удесити, а за бележницима ће ићи и други редом. По данашњим приликама ми управо нећемо за сада овом новином ништа изгубити, јер и досадањи избори општинских бележника били су само формални избори, а у ствари именовања виших власти. Одавна је нестало у Угарској појма о слободи избора, ма на коме пољу.

Па ипак ма да нећемо изгубити ништа, јер су нам и досадања права била само на папиру, ипак нам је неправо да се укида самоуправа општинска, а неправо нам је због тога, што видимо, да држава иде за тим, да сваког чиновника подложи својој кортешкој цељи помађаривања.

Када се угарска влада латила да чини реформе у администрацији државној, која је данас удешена тако, да просто онемогућује живот народности ове земље и чији је систем тако удешен, да просто искључује све народности из удела у управи и звањима, које им закони прописују, могло се надати да је увидела, е је већ далеко забраздила својом шовинистичком политиком, те хоће да се поправи. Али гле, њима још није доста; још им је ево мало што су учинили помађаривању, па терају још даље. Својим досадањим радом показивали су, да су врло кратковиди, а оваким новим делима доказују, да су слепи. Но слеп човек, а пре а после, свагда удари главом о зид, кад јури без воље и мете, па ће тако и наши слепи политичари за цело проћи.

Никад њима није доста, јер не виде успехе од свога рада, но ма колико урадили неће им бити доста, јер своје мете неће никада постићи. Да нису слепи, они би до сада већ увидели, да је народносно питање „воћка чудновата“, што више ударају на њега, све је тврђе, но и све заоштреније, те лако може да пукне баш пре ono, чим се туче.

Својом политиком извешће они Угарску сасвим из колосека европских држава, ослабиће је у сваком погледу, те ће учинити од ње место тврдог дрвета, слабу шибљику, која ће тешко одолети и најмањем европском поветарцу. А ако дотле дође, онда ће они увидети, да није било томе криво народносно питање, него нестрано решавање тога питања.

* *

Нови Сад, 21. јула.

Одлазак румунских првака у сегедински затвор. У часу, када се Хијероними налази у Ердељу, да „стиша страсти“ и да „задовољи“ румунски народ, кренула је полиција румунске прваке, да издрже осуђени затвор у Вацу и Сегедину. Пре три дана отпратили су један жандарски официр и два жандара румунске родољубе Лукачија, др. Рацa и Коројана у државни затвор у Сегедин. На станици у Великом Вараду дочекали су румунске прваке: књижевник Јован Вулкан, умировљени судија Јосиф Нестор, адвокати Пап, Дума, Кит и Лавар и многобројни румунски ратари. Дочек је био врло срдачан. Ето како изгледа владина „помирљивост“; ето чему се и ми са нашим парницама можемо надати . . .

ОДЗИВИ ИЗ НАРОДА О ГРУЈИЋЕВОМ ИЗДАЈСТВУ.

Кад је горњо-карловачки вкадика Грујић својим недоласком на гласање у горњем дому, онако недостојно издао своју православну цркву и народ, ми смо га у више маха жигосали и донели смо вест, да се и сав народ српски, а особито народ из његове дијецезе згнушао над тим издајством. Са свију страна добили смо писма, где се Грујић најодсудније жигоше а многи пријатељи нас још замолише, да те народне протесте предамо јавности. Са два разна места из Грујићеве дијецезе добили смо дописе и ми их овде износимо пред српски свет, нека се види, како је Грујић код народа дочекан и како се он „благо“ понашао према томе народном протесту. Са свим је и право, да се и народна чује. Оба дописа гласе:

„БРАНИТЕ СЕ САМИ!“

ЦРТИЦА ИЗ КАНОНИЧНЕ ВИЗИТАЦИЈЕ ВЛАДИКЕ МИХАИЛА ГРУЈИЋА.

Без питања, сам владика Грујић јавио је, да се сретно вратио са своје каноничне визитације из Баније. Са свога пута ништа нам није ново јавио али смо видели, да није хтео ићи у Будим-Пешту, да брани веру, народ и српско име, па и своје достојанство и образ људски. А да њему до тога није стало, он — владика Михаило Грујић — показао је и доказао пред народом у школи у Малом Грацу (код Глине) на овај начин.

Владика Грујић бавио се у том месту преко 24 сахата. Народ је чуо за његово издајство, па по што је имао времена кров тако дуго бављење владике у Малом Грацу посаветовати се, како да дозна из владичиних уста, је ли он тако црн, и издајник као што народ и новине говоре, онда шњи народ изабере ратара Симу Петровића-Баришу, да оде пред владику и замоли га за одбрану Српства и православља од туђе силе и погани. И наш Симо своју дужност на сваку похвалу сврши. Владика је био у школи на катедри за столом. Симо приступи Михаилу, пољуби га у руку и кољено и рече: „Свети владико, у име свију нас дошао сам. Молим вас, будите добри и браните нас, да останемо православни Срби — да нам и даље гори крсна свећа.“

Шта мислите, да је владика Михаило као владика и пастир стада на то благо одговорио, овцу себи привио и — утјешио је? Није. Он је као какав жандарски командант грубо продерао се: „Браните се сами.“

Лепа утеха, баш архијерејска поука. Владика Михаило као да хоће мутне воде, из ње је лов обилатији. Зар не зна жалосна му мајка, шта је у Банији 1883. год. било. Мржња, што је он — владика — сеје против своје особе, зар је не би народ могао протегнути на свештенство, по оној својој: „С главе риба смрди,“ какав владика таки и попови, па једне лепе ноћи помоћу Старчевићанаца све свештенике разјурити, и онда широм отворити врата унијатској и римској пропаганди. Да, то би тек владици Михаилу двоструко добро дошло. Онда би тек могао своју владичанску милост над својим владичанским мамелуцима просипати; а с друге стране ако би која парохија изгубљена била, можда смирени владика Михаило код делења Даља не би остао кратких рукава.

И још има мамелука изгледајући на дарове црвених крпица, туркајући општинаре, да иште за њега . . за њих црвене појасеве, да каде владици Грујићу, те па-

ПОДЛИСТАК.

МАНАСТИРСКА СЛАВА
У ПРИВИНОЈ ГЛАВИ.

У оном дивном низу српских манастира, тих класичних сведока наше некадашње славе и величине, наше народне и црквене свести, заузима данас одлично место Привина Глава, задужбина некадашњега деспота српскога Јована Бранковића, који је имао своју столицу у Беркасову близу манастира. Оснивач је даровао својој задужбини лепа добра за издржавање и манастир је кад' напредовао, кад' није, када је већ какву управу имао.

Када је садашњи настојатељ примио управу манастирску у своје руке, манастир је био са свим пропао; економије није тако рећи ни било, а братија је животарила од оно мало доходака, што је околни народ у десетку давао и од прилога, што их је побожни народ светој задужбини давао. У манастиру није било ничега.

На срећу дође управа манастирска у руке човеку, који је био пун воље, пун одважности и трезвености, а бистрином свога духа, те и телесном снагом потпуно дорастао тешком задатку свом.

Вредно је споменути име тога честитог и вредног настојатеља: зове се Теофан Косовац, човек још у пуној мушкој снази, а тим је утврђена нада, да ће манастир и даље напредовати, а Српству је и од тога корист, да нам те свете задужбине напредују и да се поносимо њима, када је дух времена већ давно одузео им ону улогу, која им је у почетку била намењена.

Привиноглавска слава спада међу најлепше наше манастирске славе, а увек буде силан свет из околине па и из даље, а овогодишња слава валда је надмашила све досадашње.

Са куле манастирске цркве виле су се заставе: српска народна тробојка, једна земаљска и две царске. Ми нисмо тесногруди па немамо ништа против земаљске заставе, само држимо да јој овде није било места. Ово је чисто српска народно-религиозна светковина, која нема никаквог политичког карактера, а то су признале и саме околне власти, које су блистале својом одсутношћу, што тек по нашим бар појмовима не би било у реду.

Кад је патријарх Бранковић дошао у цркву и обукао се, у потпуном орнату са митром на глави и штаком архијерејском у руци поздравио је силан искупљен народ у цркви: опомињао га је да негује хришћанске врлине и да љуби своју свету цркву, није заборавио опоменути га, да се покорава властима и црквеним и светским, а заборавио је нешто, што не би смео заборавити. Врло је упало у очи, да патријарх не изусти речи „Србин“, и „српски“, и то баш сада, када су за нас наступили тако судбоносни дани, када се у нашој милој отаџбини дешавају тако важни догађаји, и само наиван човек могао би веровати, да ће се ти догађаји ограничити само на Угарску. То је била најподеснија прилика, да патријарх поучи народ, како ће се држати, када се уведе грађански брак

Причају, да је патријарх у трапезарији за богатом софром, здравио српском народу; лепо, али куд и камо би значајније било, да је патријарх те речи рекао у цркви народу!

На служби је певало митровачко певачко друштво, лепо и складно, те је архијерејску службу, која је већ сама по себи лепа, још више увеличало. Само држим, да је за такве прилике увек боље певати нашу народну службу Станковићеву; Рандхартингерова је служба без сумње лепа и уметничка, а особито када је пева овако певачко друштво као митровачко, али српском уху некако је пријатније слушати српске народне мелодије уметнички певане. Уз патријарха су служили: архимандрит крушедолски Змејановић, протосинђел и професор богословије Шевић, два калуђера још, архиђакон Богдановић и један манастирски ђакон, који је на служби запопљен.

После службе је настало право народно весеље. Митровачко певачко друштво певало више песама, а особито је занимљиво било слушати, а још занимљивије гледати певачко друштво из Товарника: сами сељачки момци и девојке сачињавају то друштво под водством младог одушевљеног Србина Васића филозофа. Немају они појма о нотама и лепо на памет певају у четир гласа уметне песме и на лакши и на јачи покрет руке свог младог коровође знају они, кад треба тихо, кад јако итд. Најбољи доказ, шта може јака воља и заузимање.

У пространој порти манастирској раширило се у недоглед коло, — али уз тамбуру! Како се Србин брзо погосподи и како је још наиван па напушта своје, што је много лепше и прихваћа туђе, само за то, што је туђе, па по неким морским појмовима лепше. Зар може Србин одушевљеније запевати, веселије подскочити него уз гајде?! Ја не могу ни да замислим српског правог весеља без гајди, а овде, где се сакупи неколико хиљада Срба, видео сам тек једне гајде! А о гуслама већ и да не говорим; и наши слепци се већ губе; од њих сам видео само једног. Само наставимо тако, па ћемо далеко дотерати!

Још ме је неугодно дирнула једна ружна појава у наших сељачких девојака: наше сељачке девојке велику моду и раскош у оделу терају, а што је још ружније, што се страшно беле и румене, да се човеку управо згади. Она лепа српска девојка, која је знала природном лепотом и чистотом душе своје зачарати свакога, којој је наш народни песнички великан испевао најдивније песме, — тако се сада нагрђује! Ту су наши свештеници у првом реду позвани, да живом речју раде против те гадне појаве да им тумаче, да се тим човек не улепша, него управо накаради по речима славног Гундулића:

„Што је грдо по нарави, —
Залуду се реси, маже,
Јер грдоћа у направи
Тисућ крат се грђа каже“.

Није било и без говора: говорио је Милан Рајковић ратар из Нештина и здравио др. Стајићу из Шида, који спада међу оне људе, који појимају задатак сваког интелигентног Србина у ове дане, када нам одасвуда опасност прети нашем народном имену, нашим светињама. Др. Стајић је у одговору рекао, да је појединац човек незнатан, а да личност у јавном животу нема никакве важности, него је главно идеја, која покреће и одушевљава један народ и за коју се он бори, за ту идеју се и ми боримо. Слушајући овога ратара српског, сетио

ралишу Грујића и владику Живковића?! Јадни Срби у Горњој Крајини шта сте дочекали, кад вам владика поручује: „Браните се сами“ и такви подли карактера људи има, да на себе улогу шпијона узимају, реферишући шта који свештеник о владици — издајици суди и говори, забрањује свештеницима да не смеју рад конзисторијални, односно његов критикона. Зар то није „папа сушти“ и као такав се и у својим говорима народу представљао. „Ја сам са Христом — вама од Бога послан“.

Сав народ у овој дијецези као у један глас вели: „Таки нам не подобајет архијереј!“

*

НАРОД ЈЕ СВЈЕСТАН!

У црна времена, кад су манастир Марча и Жумберак пали у унијатске руке, свештеници и владике (Јакшић) бранише вјеру. Данас кад се је тумбе све окренуло, кад у Горњој Крајини владике нема, народ се креће, да вјеру брани, да издајице свим срестима од кућа својијех, од дјеце своје одбија. Знадемо, да ће многи од поштованијех читалаца помислити, можда се Драхобецки у коју парохију затркао. Није драги Србине! Михаило Грујић затркао се на својијем коњма у поносну и кршну парохију „Утињу“, да врши каноничну визитацију. На његову вељу бруку народ је сазнао и у тој парохији да он једини од српскијех владика код другога гласања о цивилном браку у Будимпешти није био, еле познато му је врло добро његово гадно и гнусно издајство. Мало по мало дошло је вријеме да се представи владика „како је млад и лијеп“ и народу у Утињи. Али нуто врага! Утињчани не маре ни за његову „младост“ ни „љепоту“, они знаду, да је све то пролазно и таштo, а дјела су вјечна, била добра или зла, и да према њима треба поштовање и награда. Те и наши Утињчани да награде свога владику за обрану вјере, цркве и народа српског по примјеру својијех ђедова и прађедова сабраше се, не да шаљу повјереницу свом „лијепом и младом“ владици, већ да га дарују даром, кога не би био у стању однијети. Чијом заслугом на несрећу Горње Крајине сазнао је за то баш за ручком код свештеника у Требињи владика Грујић, не знамо. Чујемо, да му је тај дан ручак „сладак“ био! Како се чути може, пожурио је и из Требиње у Тушиловић, међу тим тамо је све у мртвилу неком било, та ни попа код куће не бијаше. И ту не свидивши се младом владици пожури у Плашки. У Војнићу, кроз који је по свом плану требао проћи владика, баш пред његов долазак запитаће Војнићане један странац: „Људи божији, ето владике, гђе су вам заставе?“ „Какве заставе, зар издајицу славити?“ И кажу, да је тај странац, морао се што пре из Војнића уклонити.

Да је Михаило Грујић човјек чисте душе, до данас би абдицирао, да га под срамоту народ са оне столице не тура.

×

Поглед по свету.

— **Пут министра Николајевића.** Из Београда јављају „Преси“ да ће министар Николајевић са својом породицом отићи у Загреб, а оданде у купатило Рохич. После тога Николајевић ће свратити у Пешту и Беч. За време његова одсуства заступаће га министар грађевина Здравковић.

— **Рат између Јапана и Кине.** Сад је већ извесно, да се развио велики рат између ове две државе у Азији.

Из Јокохаме јављају, да је резервна војска и флота добила заповест, да се искупи на једно место, одакле ће поћи у Кореју. Кинези, који живе у Јапану, вратили су се у Кину.

Из Токија јављају, да је велико одељење кинеске војске још пре недељу дана прешло северну границу Кореје; Кинези бомбардују јапанске бродове.

Кинеском посланику у Лондону приспео је брзојав, у коме му влада јавља, да су рат започели Јапанци.

У Енглеском доњем дому изјавио је Грej, да се Енглеска није понудила да изравна кинеско-јапански спор. Енглеска је само у споразуму са осталим европским силама покушала, да завађене Кинезе и Јапанце измири.

По новијим извештајима, између Кине и Јапана још нису прекинути дипломатски односаји Америка је хтела, да спречи овај рат, али јој то није пошло за руком, јер је Јапан одбио свако страно мешање у овом спору.

На кинеском броду „Ковсингу“, што су га Јапанци потопили и неке европљане убили, налазио се и капетан Ханскен, који је био пре немачки официр, а већ беше од 25 година налазио се у кинеској државној служби, где је заузимао велики положај.

„Келнске Новине“ јављају, да се енглеској влади сада пружила згодна прилика, да се и Енглеска умеша у овај рат, јер је један брод, где се налазило много Кинеза, и који су брод Јапанци разбили, носио енглеску заставу. Енглеска влада види у томе повреду енглеске заставе те с тога, веле, да има права да се и она у ову ствар уплете.

— **Претња председнику франц. републике.** Казимир Перије добио је из Монпеље-а писмо, у коме му прете, да ће и њега убити, на четири дана после извршења смртне пресуде над Каверијем. Полиција је пронашла оног продавца хартије, где је безимени писац тога писма хартију купио, али писац писма је још непознат.

— **Проглас француских социјалиста.** Социјалисте у Паризу издали су проглас, у коме веле, да они нису злоупотребили право интерпелације у комори. Интерпелације су биле нужне. Француска не ће напредовати нити незадовољство отклонити, ако одбаци реформе, предложене у корист радника.

ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРПСКОГ ПОКРЕТА 1848. ГОДИНЕ.

ПРИКАЗУЈЕ — Ш — Ј —

(Наставак.)

Ad Nr. 434.

Ваша Светост!

Ствар Доктора Стевана Васића, на тужбу Г. Марка Јовановића под ·/.; Франца Вакрића и Ивана Ваврека под б/., ово Одјеленију Полицајном, ово пак Вашој Светлости против истог Доктора Васића предложену услед високог Налога Светости Ваше через нас долепотписане строго изсљедована овако стоји:

Примивши високи Налог Ваше Светости у смотренију неки Доктора Васића извидити се имајући иступленија, таки смо прво и прво Г. Марка Јовановића лекара признали, да употребљене у тужби својој под а/. против реченог Доктора Васића, сведоке своје судејског изслушанија ради суду представи; но он се, као што му овде под в/. приложена Декларација гласи, категорично изјаснио: да од исте тужбе своје коначно одступа, и против Доктора Васића неће Г. Косте Јовановића да буде орудије.

Позвани после тога Франц Векрић, да и он изложену своју против Доктора Васића под б/. тужбу као тужитељ посведочи; наименовао је за сведока Иву Ваврака, бившег онда кранкенвертера, но будући да је и овај, као што се из тужбе под б/. види, такођер тужитељ Доктора Васића, као таковог за сведока примити нисмо могли, ког свидјетелство ни иначе никакве доказателне силе пред судом имати не може.

Исти Иван Ваврек, као втори у реду тужитељ под б/ такођер упитан: како ће и с ким ће тужбу своју против Доктора Васића, Полицајном Одјеленију дану посведочити, позвао се на Стевана Георгијевића, бившег у време догодившег се вопросног случаја вођене болнице надзиратеља, и на Оберлереровицу карловачку; од који први т. ј. Стеван Георгијевић, положивши предварително пред судом телесну присегу, не Доктора Васића, но као што Свидјетелство његово под г/. говори, истог тужитеља Ивана Ваврека, који је Рацког Бога псовати дрзнуо, и ког је Др. Васић за то чибуком по рамену ударио — обвињује и обремењава. Оберлерер Чичарић, који онда са супругом својом заједно у Предворију стајао, мешто болесне и пред суд доћи немогавше супруге своје, положивши такођер телесну присегу под д/. сведочи: да нити је он, нити је жена његова очима видила, да је тужитеља Ивана Ваврека, Др. Васић тукао, нити што зна о томе; јер није био у соби где се то догодило, него је, вели, од истог тужитеља, кад је из собе Дра Васића изашао, чуо, да га је истукао, и да ће га тужити.

Преслушан је даље под заклетвом и Максим Вуковић, житељ карловачки, који је у вопросно време на страни стојао, средством овде под е/. приложеног Свидјетелства вједомотвори: да је речени тужитељ Иван Ваврек Рацког Бога, Христуша и Анђела псовао.

Предувели смо најпосле и прикључено овде под ж/. писмено Дра Васића прошеније, средством ког моли, да му се тужбе против њега ово Вашој Светости, ово пак Полицајном Одјеленију предложене, по смислу постојећи државних закона, на тај конац саопште, да би на њи одговорити и невиност своју доказати могао. Ми пак ово праведно прошеније његово без увреде правде одбацити не могавши, за рок одговора дали смо му 3 дана, по ком истеченију дао је он под з|. своје изјасненије с којим у колико је се оправдао и је ли за то, као што и у одговору свом и сам признаје, у онај пар, кад је чрез г. Косте Јовановића у полицајно одјеленије позван, није одма отишао, — кромје учињене му, као народном чиновнику с досадашњим затвором срамоте, и другу какву већу или примјернију каштигу заслужио? Свјатост Ваша из овде у подлинику под З. И Ј. прикључени аката, милостивијеше судити изволите.

Светости Ваше

У Карловци 16. нов. 1848.

нижајши раби
Предсједат.
Петар Стојшић с. р.

Стеван Ристић с. р.
Актуар.

(Наставиће се.)

ИЗ НАУКЕ.

КОРЕЈА.

Мала краљевина Кореја, која лежи између Кине и Јапана, избегавала је све до најновијег времена сваки додир са „западним варварима“ Европејцима и Американцима. У том погледу је Кореја била претеранија од Кине, која се до четрдесетих година опирала западној култури, па и од Јапана, који се до петдесетих година чувао од туђина. Корејанце је звао свет „пустињачком нацијом“.

У тој земљи се у последње време дешавају догађаји, које вреди пажљиво пратити; догађаји, који могу озбиљно да утечу и на интересе европских народа, макар што је Кореја тек од скора дошла у интересну сферу Европе.

С тога хоћемо и ми пажњу својих читалаца да скренемо за час на тај далеки исток, на ту крајну тачку, којом досад ни непосредно ни посредно није још владао европски запад, на те удаљене крајеве, које Енглези зову „far East“, а Французи још снажнијим изразом — „Extrême Orient“.

Географски појам „полуострва Кореје“ одговара државном облику краљевине Кореје. Кинези је пишу Као-Ли, Јапанци Корај, урођеници је зову „Хан-Хсјен“, а то значи „јутарња тишина“. Са три стране запљускује Кореју море; жуто море, „корејански пут“ и на истоку јапанско море; северно граничи на Манџурску и Сибирију. Суседи су дакле: Кина, Јапан и Русија; Кина и Русија на сувим границама, Јапан одељен морем.

Земља је брдовита и шири се од 34.—43. степена северне ширине; брда на истоку дижу се врло високо и спуштају се у стеновитим одсецима у море. Источна обала иде готово у правој линији од југо-југо-истока северо-северо-западу; у приморју нема много залива и само су на два места постале поморске трговачке вароши, где лађе могу сигурно да пристају. Те две тачке су уговорна пристаништа Фузан и Гензан. Западна обала, према жутом

сам се речи онога ческога патриоте што их је рекао једном Србину: „Да ми имамо јако свестан народ, као што је ваш српски, уз овако јаку и родољубиву интелигенцију, ми бисмо чуда стварали“. Ја опет кажем на то: да ми Срби уз овако свестан и бистар народ, имамо интелигенцију, која би имала онаку порцију родољубља, одлучности и сталности као ческа интелигенција, онда нам не би шкодили ни десет Векерла, Куен-Хедерварија и како се сви већ зову. — Али наравно, то је само скромна жеља, а од жеље до чина је прилично велики размак.

Лепа је то појава и треба што више да се скупљамо на таким славама, да се упознамо, јер тиме ћемо ојачати своју снагу, која нам је сада тако потребна. **—К—.**

СРПСКА СЛАВА У АМЕРИЦИ.

Почетком ове године установила се овде „Средоземска интернационална изложба.“ Сви народи живући под благим поднебљем овамошњих дивних обала Тихог Окејана гледаху, да поједини покажу што величанственији народни понос и сјајно уздрже своје светковине на реченој изложби.

И наша браћа (?) Хрвати непрестано су радили за пуних 8 мјесеца, како би што љепше под славенским именом њихов дан на изложби одржали. Састајали су се много пута и међусобно рјешавали, да ли ће Србе звати, да са њима учествују или не. После дугог вијећања и размишљања позваше и нас, али под грдним увјетом, да за хрватском тробојницом иде велика, слободоумна и независна српска застава.

Наравна је ствар, да Срби на овакови опаки предлог нису хтјели пристати.

Хрвати видећи, да Срби пису задовољни за њима маршировати, предложе, да их руска застава предводи, коју су крстили, да је некаква „панславинска застава.“

Руску заставу они изабраше, не из љубави према Русији, већ само из узрока, што американски народ хрватску заставу не припознаје, будући, да иста не представља ни једну независну земљу.

Дне 24. јуна Хрвати су држали речени „Славенски дан“ са најузвишенијим „fiasko“ и посрдом американског народа, јер им нису могле помоћи ни брзојавне честитке, које примише од Старчевића, Стросмајера, Франка и Бијанкинија.

Нас је Србе ова ствар јако ражалостила, а особито кад видисмо, да Хрвати славенско име каљају, те се договоримо, да славенски понос освјетламо, који су Хрвати опрнили били пред изображеном американском публиком и сложно упријесмо, да и ми дне 4. јула, као на дан ослобођења Америке, прославимо величанствено на поменутој изложби наш српски дан

Нас је Срба доста приличан број на овом крају Савезних Држава Америке, који се састојимо из свих крајева раскомаданог Српства.

Имамо велико „Српско-Црногорско добротворно друштво“, имамо „Српску Читаоницу“ и српских новина, па и ако смо малени, ипак је наша колонија доста јака. И ако је већина нас Срба, који живимо под дивним поднебљем Тихог Окејана, из питомог Дубровника кршне Боке Которске и јуначке Црне Горе, исто са неком необичном насладом гајимо ватрену љубав прам наше браће Срба у Троједници и Унгарској, па тога ради и теби се мила „Заставо“ јављамо.

Једну седмицу пре 4. јула, овдашње „Српско-Црногорско добротворно друштво“ изабрало је један одбор, који ће гледати, како љепше да успијемо 4. јула. Одбор се састајао од сљедећих у Калифорнији добро познатих српских родољуба: Шпира Радуловића, Мита Трипковића, Шпира С. Вукосављевића Лазара С. Ђурића, Франа Куртони, Лазара и Влада Јововића, који морално и материјално свим силама упријеше, да наш дан на изложби што величанственије испао буде!...

Дан 4. јуна освану!... Рано јутром тог дана силни број Срба и чланова „Српско-Црногорског добротворног друштва“ сакупи се пред дворану друштвену.

Девети сахат куцну и ми се упутисмо пут изложбе у свечаној паради.

Ред је наше параде био овај:

1. Велики вођа Петар Поповић са 2 помоћника, на коњима.
2. Четворица у црногорском одјелу на коњима.
3. Славенска музика у најсвечанијем излету.
4. Велика триумфална кола, окићена са српским бојама; на сред истих подиже се планина Ловћен, на којој сједи госпођица: Мабел Митровића у Црногорском одјелу; крај ње мали син и кћи врлог родољуба Франа Куртона, тако исто у црногорском одјелу.

Мајка сину пружаше мач у десној руци, а у левој држаше барјак, а сестра брату плела венац. Ово представљаше како „Црногорка сина на бој спрема.“ На истим колима пониже Ловћена беше представљено море, а на мору стародревна римска лађа, у којој сједијаше госпођица Јелена Н. Дабовића, која је представљала американску богињу слободе. Око Ловћена стајаху 16 дјевојчица (све Српкиње) обучене у бијелу свилу, које су представљале 16 српских земаља, свака са појединим именом на прсима.

5. Српске и американске заставе са друштвеном литијом.

6. Чланови друштвени и други Срби пешке 250 на броју, а за њима председник друштвени Петар Вукановић, потпредседник Фрањо Куртони и други официри у кочијама.

7. Кочије овдашњег српског листа „Слободе“, све искићене цвећем и са триумфалним арком, на ком је било од цвећа написано „Слобода“ „Liberty“; за тим друге кочије са најодличнијом Србадијом (15 кочија). Кочије Јова Илијина Абрамовића, све су са свилом биле окићене.

8. Председници и управитељи свих овдашњих славенских друштава, сви у кочијама.

Музика је свирала разне српске комаде.

Главни нам је стан на изложби био „Српско-румунска зграда“, где смо се по старом српском обичају најмирније и најзадовољније провеселили.

Све су нас овдашње новине веома похвалиле, а за време параде Американци нам бурно пљескаху.

Увјерени, да ће ову вјест „Застава“ драговољно примити, поздрављамо све тамошње Србе кличући им: Нека живе много и много, гајећи у својим срцима ону искру родољубља, која им је од дјетињства у грудима!

По опћој жељи српске колоније:

Сан-Франциско, Калифорнија. 8. јула 1894.

Нико Мусић.

мору, много је разноврснија. Лађе до душе не могу туда згодно да плове због многих острва, канала и т. д. али је за то ипак то најважније приморје у краљевини. Јер на тој обали лежи Хемулпо, такођер уговорно пристаниште, из кога се директно долази у престоницу краљевине, која одатле није далеко. Та престоница, у којој се стиче сав државни живот Кореје, зове се Хан-Јанг, што значи „варош на реци"; али она није под тим именом позната, него под именом Сеул (корејанска реч за „престоницу.")

Корејанске реке, које све извиру у високим брдима на истоку, теку на запад у жуто море; само Тумен тече на североисток према руској граници и улева се у Оцејан. Ни једна није врло пловна осим доњег Илана, од Мапу у близини Сеула до ушћа код Хемулпо-Јенхуана Клима је у Кореји врло повољна; оштра клима пограничних кинеских крајева, овде је са свим ублажена. Многобројне доље са многим водама у унутрашњости земље, врло су плодне. Земља се ради прилично рационално; добија се нарочито добар пиринац, за тим жито, кукуруз, јечам, рогач, махунасти родови, разно зеље, кудеља и дуван. Приходи од земљорадње могу да ране народ; има и изобиља, али хоће по каткад у понеким крајевима, н. пр. у Фузану да завлада и озбиљна глад, па је онда тешко тим крајевима помоћи, јер се због рђавог саобраћаја тешко довози храна из богатијих крајева. Неки крајеви у земљи врло су шумовити; налазе се све врсте лиснатог дрвећа и четинара средњеазијског растиња; понајвише има храстова и липа, али од уређеног шумарства нема тамо ни помена. Животиња има много; у густим шумама станују многобројне врсте грабљивих зверова: краљевских тигара, који имају крзно са врло дугачком длаком, леопарда, пантера, медведа, рисова и т. д И дивљачи има много. На југу живе неколико врста мајмуна. Приморје и реке врло су богате рибом, а налази се у њима и крокодила и даждевњака (саламандара)

Становници доста вредно гаје домаће животиње и то мале коње, кинеског соја, који се употребљују за јахање, даље многе мазге и рогату марву, коју употребљавају да им вуче терет; ове последње употребљују за земљорадничке посао и за клање. Коза имају мало; овце довозе из Кине. Имају кокоши, патака и гусака.

Корејци се хране поглавито пиринцем и рибом; једу и месо. Од спиритуозних пића пију неку самчу, ракију од пиринча; тој троше само имућнији.

Највеће богатство лежи у бреговима. Многи знаци говоре, да у Кореји има много каменог угља и руда. Пронађена је гвоздена, бакрена, сребрна и златна руда. На северу од пристаништа Генсана за читав дан хода налази се златно поље, где су 3.000 Корејанаца у послу, испирајући песак, у коме се налази злата. Овај посао врши сваки Корејанац по својој вољи у своју корист, а држави плаћа неку врло малену допусну пристојбу. Највећи деолата, што се овде добива, извози се преко Гензана у Јапан, у Осаку, где се у новчаним радионицама лије. Године 1892. дала је Кореја 1.128 килограма злата; то је готово половина производње у Аустро-Угарској, два пут толико, колико у Бразилији, десет пута колико у Перу и шест пута више од Француске.

Кореја је велика 218.615□ километара. То је нешто више од талијанског копна, изузевши Венецију. Становника има око 7 ¼ милијона.

О пореклу Корејанаца нема поузданих података. Највећма су сродни са Манцурцима и са народима што живе у великој Татарској; но примећује се, да су много измешани са Кинезима и Јапанцима. Они су монголскога поколења; снажни су, средње величине, лепа облика, правилних црта и нарочито жуте боје. Очи су им дугуљасте као бадем, браде су ретке. Међу Корејанцима може се често да нађе на кавкаски тип отворене боје, плаве косе и смеђих очију.

Одело им одудара од кинеског одела. Носе широке ногавице (чакшире), које се доле подвежу; капут им је широк и има врло дугачке рукаве. Кад су у жалости, носе бело одело сви редом, од министра па до последњег просјака, особито кад је каква општа жалост у земљи. Женске опет носе одело плаве боје.

Сваког странца Корејанци поштују и одају му чест. Корејци су добровоље отворене природе; озбиљног и одмереног понашања, карактерни су. Непоштење се код њих врло казни. И за крађу важи смртна казна. Корејанци су верни и предусретљиви. У жељама су више пута детињасти, као и сви народи, који су на ниском степену образовања. Многе обичаје примили су од Кинеза. Нижи слојеви народа стоје на истом степену, ако не и на бољем, од Кинеза и Јапанаца. Сви од реда знају земаљским језиком читати и писати.

Ц. и кр. конзул Емил Хас, који више од 25 година онде живи и кога сматрају за најбољег знаља азијских народа и њихових одношаја, пише овако: По што је Кина вековима затворена и ограђена била од осталог света и по што је у њојзи непрекидно владао апсолутистички систем, који није никоме у земљи допуштао, да развије материјално благостање, током времена образовао се у народу карактер, који је у свему противан природи земље и тамошњег поднебља. Данашњи Корејанац спава „мртвим сном" и равнодушан је према свему; он мисли само „на данас" а сутрашњу бригу оставља богу, то јест влади. Он не производи више, но што му треба за његове најпрече животне потребе и колико му треба да да управи. А ако се деси, да произведе нешто више, те му то претекне, за извесно је, да ће га власти дотле гонити, док му тај мали остатак не отму. Корејанац ни не мисли, да треба да се брине за своје благостање. Надница се плаћа дневно 25—30 новчића у нашем новцу. За финије радове занатлијске плаћа се највише 40—50 новчића."

Тешко је заиста, да човек поред тако различитих оцена, створи себи јасну слику о Кореји и њеном народу. Али једно изгледа да је јасно, да је притисак одозго, од владе, тако рећи утукао тај народ, који је иначе добар и више мек, но енергичан; јасно је, да се у том народу морао развити такав општи немар, јер је народ кроз неколико поколења спутан био.

Али од неког кратког доба ступио је тај народ не својом вољом, већ вољом свога владара у додир са спољашним светом. Сувишак производа њихових нашао је пољу; и многи су распитивали за њихове производе Али од тих производа, који су продати на страни, народ је врло мало користи имао, а највише је користи имао двор. Због тога су опште намирнице у Кореји поскупиле и народ је постао према овој новотарији непријатељски расположен.

Главна мисао, да Кореја напусти свој усамљени живот, поникла је ради тога, да Кореја почне живети својим самосталним државним животом. Ма да је Кореја више по имену него стварно била потчињена Кини, бојао се корејански краљ свога моћног суседа; и најпоузданије средство, да Кореја покаже своју самосталност, било је то, да склопи трговачке уговоре са више страних јаких држава. Прво је склопила трговачки уговор са Кином, па онда са Јапаном (1876.); за тим са Северном Америком (1882.), Великом Британијом и Немачком (1883.) Италијом и Русијом (1884.) Француском (1886.) а Аустро-Угарском (1892.)

Имамо да напоменемо још то, да Кореји није било главно склапање трговачких уговора ради своје користи, већ највише то, да докаже своју државну самосталност.

По немачком, J. v. B—o.

ДОПИСИ.

Илок, 12. јула. Наша полиција из дуга времена, а по налогу котарске области свако вече заиђе око десет сахати по свима биртијама са натакнутим бајонетима на пушкама, па растерује мирне госте и натерује гостионичаре да затварају своје локале, а само хотелима дозвољава да држе до 12 сахати отворено.

Овај поступак је врло озлоједио овдашњу публику, која више пута хоће да мало дуже у друштву у пријатном разговору поседи. Па како је у ово летње доба јака жега преко дана, а дан се отегне, то нико не може никуда ни да изађе, да се разоноди, јер још није добро у гостионици на столицу ни сео, ал ево ти већ и полицајца за леђи са пушком и бајонетом да га отера, а бирташа присили да затвара.

Ми имамо овде красну рестаурацију на превозу крај Дунава, где је најчистији ваздух, где би свако вече силан свет хтео да се разоноди и свежег ваздуха надише. Јест, али и ту ти се тачно у 10 сахати укаже груба сила бајонета, те растерује госте, а гостионичара присиле, да гаси свеће.

Једино је дозвољено у овдашња два хотела до 12 сахати седети, јест, али ко ће увек да се пење из доње у горњу варош, или у доњо-варошком загушљивом да у вече седи? И онда хоће свако да тамо иде, где му је згодније и ближе, но на ово се наша политичка област не обзире, а предстојник се изговара, да мора тако чинити по вишем налогу.

Бива случајева, да који сиромашнији путник стигне овамо после десет сахати и хоће у јефтинијој гостионици да одседне, али таквоме не сме гостионичар отворити врата, иначе би полиција видела свећу, а готионичар би био оглобљен, па како је наша полиција безобзирна, то уме у таквим приликама да лупа на врата да јој се отвори, те да „уредује."

А шта бива са путником? Мора у скупљи хотел, или на сокаку да преноћи.

А како је са оним путницима, који стигну после 12 сахати ноћу? Тима не сме ни главни хотел отворити врата.

Да се по нашим гостионицама догађају какве туче или иначе какве неуредности, или да је над Илоком проглашено опсадно стање, онда би ова наредба и овакав груби поступак имао донекле смисла, али овако не појмимо ову полицајну одредбу. Или се може бити иде на то, да се закупнику точарине нанесе материјална штета? Ово би нам меродавни требали да разјасне, јер кад у Вуковару, Митровици и другим још мањим местима могу гостионице бити до зоре отворене, зашто то да се забрањује Илоку, који броји скоро пет хиљада становника и има велики промет са странцима, који нису научени у 10 сахата да иду спавати, те су тако многи присиљени да иду у Паланку на конак.

Зашто онај гостионичар, који плати 1 фор. за дозволу, да сме држати дуже отворено? Зар она уплаћена форинта осигурава мир и ред, или је за то ту полиција? Овоме би стању требало једаред учинити крај и ово опсадно стање укинути. —

А сада још нешто.

По једној наредби земаљске владе дала је котарска област налог, да котарски лекар свима и свакоме прегледа очи, да ли су здраве или пате од „трахоме."

Иста наредба извршује се овако. Заиђе пандур од куће до куће, па наређује, да има у извесно време домаћин са свима својима варошкој кући доћи, да им се прегледе очи; ту онда морају газде са својим кочијашима, бирошима куварицама, дадиљама винцилирима и т. д. да иду у варошку кућу, где морају чекати по пол дана, док дођу на ред, а дотле им куће стоје затворене; па ко још има мале деце и ту мора повести собом на „визитацију" и тамо држати, док не дође на ред у оном смраду и још у оном теснацу, где баш може и навући на себе какву болест. Лекар не пере иза сваке особе руке и на тај начин баш распростире трахому.

Ми знамо, да се у летње доба због колере и вашари забрањују, а овде по овој тропској врућини згрћу целу варош на једну гомилу. Лепа санитетска управа.

Шта смо ми кад се с нама тако поступа? Шта мисле о овоме господа у Загребу?

Чак и они, који имају свога кућевног лекара, позвани су са целом својом обитељи под претњом „законских последица" да дођу, да им се очи прегледе.

Па кад већ постоји таква наредба, онда држимо да је целисходније да котарски лекар заиђе од куће до куће да констатује трахому, а не овако скупити народ као какву стоку на једну гомилу. Па онда, зар се та виситација мора обавити за један дан, па још у петак, кад је овде недељни сајам (пијаца), кад свако има највишо посла?

Ово су заиста азијатски одношаји, а љубопитљиви смо, да ли су и господа са Марковог трга ишла са својим кочијашима у магистрат на „визитацију" очију!

2×2=4.

Народна привреда.

О остављању и чувању јаја.

Лето ће да прође, па ће проћи и време, да се кокошке „насађују"; али, оне још дуго неће престати да „носе" и свака се домаћица мора побринути, да добивена јаја, која јој преко потребе преостају, за даљу, доцнију употребу добро очува, нарочито за зиму, кад су јаја и поређа, па за то и скупља. Па и они, који јаја купују, биће сигурнији кад се с јајима снабду онда, кад се кокошке престану „насађивати".

Ми држимо, а у неколико је и оправдано, да се јаја за зимњу остану, прикупљају у „међудневницима", т. ј. између мале и велике Госпође. Било тад, или мало и раније, то је све једно, а главно је то: да су јаја добра и здрава, и да се добро, ма на који начин, за дуже времена очувају.

За остављање јаја употребљаваше и препоручиваше разна средства, а циљ је свију тих средстава та, да се ваздуху спречи продирање у јаје кроз оне шупљике на љусци, и тиме предупреди, да се јаје у додиру с ваздухом, може да уквари. И писац ових редака употребљавао је разноврсна средства, и нашао је кроз тридесет и више година, да ни једно не беше баш у тој намери одговорило својој задаћи, да би му се могло признати и рећи: е, то је најбоље; јер, или се помоћу овог или оног средства јаја не могу добро да очувају, или добију неки непријатан укус, а јаје мора бити по укусу — сасвим чисто, без и најмањег страног задаја.

Ево баш за доказ неколико примера.

Премазивање зејтином, сланином, стеарином и т. д., придаје јајима прелав мирис, а и не очува их баш, као што би се очекивало, од квара. Још ми се понајбоље очувала јаја и од квара и од страног задаја, кад сам их остављао у кречној води.

Премазивање јаја неким лаком ил' фирнајсом, па ма та средства и најчистија била, такође није за препоруку, јер јаја од њих добијају непријатан укус.

Писац је пронашао једно средство, за које се кроз неколико прошлих година уверио: да је најбоље и најсигурније, које никаквих мана нема, а јаја прекрасно очува и за собом никаквог непријатног укуса неоставља.

Оно је сасвим просто и чудити се је, да га до сада нико препоручио није. То је средство — чисто, скорашње беланце. Оно се у отребљује на следећи начин: најпре треба беланце добро избити у пену, па га оставити 24 сата да престоји; за то ће се време избистрити и сталожити; сад треба ону горњу пену с бистрине скинути. Са том заосталом бистрином треба — једним перцетом, или малом четкицом — јаја премазати и с врхом доле у неко сандуче поређати и на суво, али ладно место оставити. Ова беланчевина осуши се и отврдне после неколико сати, и сигурно спречи ваздуху пролаз у јаје. Но пошто би се овако премазана јаја, кад би се скоро премазана одма ређала, једно за друго и за сандуче слепила, да их не би могли доцније одлепити а да их не би разбили, то треба једног дана једну половину премазати, па оставити да се осуши, а другог дана другу половину, па кад се и ова осуши, онда да се ређају.

Нико не мора то на једанпут да учини, и сву потребну количину једног или другог дана да премаже: нека распореди на више дана, али нека буде уверен, да ће и последње јаје преко зиме као скоро „снесено" бити. Мило ће ми бити, ако још ко ово средство опроба и њим се похвали.

„Тежак."

Вести из места и са стране.

ОПОМЕНА. Наше штоване претплатнике, који нам дугују претплату за другу четврт, последњи пут опомињемо, да нам дуг што пре измире, јер ће им се лист иначе обуставити. Уједно молимо и све оне наше претплатнике, који нам за ову трећу четврт претплату не обновише, да се изволе пожурити, по што издатци око листа неће да чекају.

Администрација „Заставе."

Парастос. Српска православна црквено-школска општина новосадска, даје парастос неумрлим добротворима народним Јовану и Марији Трандафил, у суботу 23. јула (4. авг.) о. г. у 10 сахати пре подне у св. Николајевској цркви. — Исти дан биће парастос у св. ђурђевској цркви у 10 сахати пре подне добротворци Марији Милашиновићки.

Опет пустолови у нашим крајевима. „Банаћанин" пише: По нашим крајевима опет крстаре берзански агенти, и наш свет наговарају да се упушта у берзанске трговине. Ми смо већ лане јавили, да су многи наши људи страдали на берзи, јер су их опет обманули таки пустолови. С тога овим за времена опомињемо наш безазлени свет, да се чува тих гуја присојкиња. Њихов је посао да наше људе обману, да их после њихове госе могу одерати.

Непажња при купању. Пишу нам из Српског Елемира: Прошле недеље удавио се код нас непажњом један момак од 19 година. И овом приликом скрећемо пажњу и старијима да буду обазриви при купању, а особито напомињемо родитељима, да пазе на децу.

Запостављање учитеља. Хрватски сабор је повисио плате и у опће берива свима званичницима, само то није учинио учитељима. Нас се ова ствар у толико тиче, што међу тамошњим учитељима има и приличан број Срба, те су и они осетили мађијски поступак земаљске владе и земаљског сабора. Ето, тако се то чини на крају деветнаестога века са представницима просвете у земљи, која је тобоже просветна земља.

Новинарски горостас. Велики енглески лист „Тајмс" обухваћао је 8. јуна 24 стране или 144 ступца, и то 62 ступца вести, а 82 ступца огласа. „Тајмс" јавља, да је то по педесети пут изашао тако опсежан у ово 105 година, од како постоји.

Не ће му се. Један амерички лист доноси међу огласима ово: „Човеку више пута падне каква луда мисао, па се онда држи ње као пијан плота. Тако је ево ових дана, на жалост, и самном. Пало ми некако на памет, како би то добро било, да се оженим и сад ми ништа друго не лебди пред очима, него само жена, па жена. Но како сам из дубине душе уверен, да је то највећа глупост, коју може човек да учини, то тражим једног поштеног човека, који ће ми, за лепу плату, избити те лутке из главе и сачувати ме да не учиним ту глупост."

Нова невоља. У околини кикиндској појавила се марвена болест, а на име: марву боле ноге и уста. Ова се болест обично појављује, кад нема паше и кад је окупи дуга суша. Но ова је болест прилепчива, па може окужити и здраву стоку, па би на то требало пазити. Власти су позване, да учине своје, те да се бар ограничи, ако се не може одмах утрти.

Два вола од 200 дуката. Урош Вукићевић, бивши народни посланик из села Опарића код Јагодине у Србији, продао је од домаће расе а чисто свога домазлука — два вола, стара по 6 година, оба близнака, Гаји Бркићу марвеном трговцу за 2400 динара. Оба вола мере преко 3000 клгр. Купац рече да ће купљене волове прво сликати, а за тим ће да их извезе у иноземство за продају, где ће, вели, дати доказа да у Србији има још доброг домазлука — стоке, и то боље од оне, која се за домазлук са стране увози за нечувено скупе новце. Овај исти продавац као честит домаћин и љубитељ сточарства, има и особиту крупну расу свиња од домаћег домазлука, тако, да један брав кад се нагоји прелази тежину од преко 350 клг. и он за једног брава добија по 25 и више дуката од купаца, свињарских трговаца. Купац ће ова два вола са још докупљеним, железницом у Београд довести 27. или 28. јула о. г. Ово је свакоме Србину вредно видети. Србија је увек односила победу за сточарство. Нека је слава свакоме који ради на унапређењу српског сточарства. Хиљадили се оваки трудољубиви сточари, као што је Урош Вукићевић,

Рад од осам сати дневно — у Енглеској. Као што је познато, уведено је већ пре неколико месеци у Енглеској, да се у радионицама арсенала енгл. војног министарства, ради само осам сати дневно. Вредно је међутим забележити, како је сада скоро финансијални секретар војног одељка изјавио у доњој кући, да је та установа показала много већег успеха, него што се очекивало. Осим тога, што радници сада лакше раде, уштеђује се и много времена. Радници су могли по овом новом систему више да заслуже, него пре. Ови резултати више казују, него сви шупљи говори радничких противника.

Орао понео дете. У једном стеновитом пределу, међу брдима Брокен-Бук, 20 миља од Џонзон Цити, у северноамеричкој држави Тенезе, понео је орао једно црначко дете. Баш када је неколико црница прало посуђе у једном брдском потоку, спустио се орао и зграбио једно дете заједно са столицом, за коју је било привезано. Тешки плен сметао је орлу у лету, те није могао да се пробије кроз грање, које се надвило над водопадом. Столица се закачи за једну грану, те орао мораде да напусти свој плен, дете остаде на столици и буде спасено. Дете је однело само једну велику рану од канџа орловских; иначе није било јаче повређено.

Нова република. Хавајска острва (пре и сандвичка), која су пре две године свргла краљицу и тражила од сједињених американских држава да под њихову управу потпадну, али је Клевланд председник ових држава то одбио, прогласили су 4. јула републику. Привремена влада израдила је нов устав, те га је поднела скупштини, која га је одобрила и прогласила. Председник привремене владе, Доле, изабран је за председника републике на 6 година. Он је задржао стари кабинет. Краљица и њезина странка протестовале су и послале депутацију у сједињене државе, молећи заштиту. Протест не ће ништа користити.

Парница због двоженства. Било је парница, и код нас, које се водиле против кога, који има две венчане жене у једно исто доба, а није се са првом развенчао, али овака парница због двоженства може бити само у Америци. У једну већу варош дође неки да показује т. зв. сијамске близанце, две лепе, потпуно развијене женске, само их један комад меса ниже пазува везивао једну за другу. Свет, као свет није се задовољио само тиме, што је видио близанце, него је уједно хтео да зна и ко су оне оном, што их показује. И некако се прокљуви, да су му жене. Сад настаде читава граја по вароши, та за Бога ко би трпио таки шкандал у вароши, да неко има две жене, па их још показује. Туже га и суду, тражећи да га казни због двоженства. Суд се нашао у запари, кад је онај изјавио, да се он венчао само са једном, а она друга му је као и друга шогорица што је, и он са шогорицом нема никаквих одношаја. Но није се суд за то нашао у запари, што је овај показао које му је шогорица, а које жена, него за то, што је један од судија приметио, да је дотични једанпут показао на једну као своју жену, а други пут опет на другу, а овај то пориче тврдећи, да он ваљда тек зна, које му је жена. Неки од судија сумњајући у ове његове последње речи, тражише да се обустави процес, а он да се протера из вароши са својим женама с мотивацијом, кад он не зна, које му је жена од њих две, не морају ни они знати. Видећи и друге судије, да ту другог излаза нема пристадоше на то, да их све троје протерају, бојећи се да им не начине још какву незгоду, н. пр. да се шогорица као девојка заљуби у кога у вароши или ко у њу, па онда да имају главобоље, како ће да је венчају.

Месождери коњи. У немачкој војсци у велико се већ зна за месождере коње, и занимљиве белешке о томе излазе по разним новинама. Тако прича један ислужени војник, да је при ступању у коњицу добио за товарног коња једног по имену „Галуса.“ Галус је био, вели, колико ћудљив, толико снажна и незграпна животиња. Једне ноћи у биваку одреши се некако и поједе сам пун џак јечма. Кад свану, опази се лоповлук, али Галус беше на своме обичноме месту, истина без повоца, али се чинио свему невешт. Тек сви војници повикаше једногласно: то је Галус учинио; појео би тај и два џака. — Други лут сам Галуса цео дан јахао, а никако не добих прилике да га напојим. Стигао у бивак, замолих каплара, што је спроводио коње на појило, да узјаше мога коња, и да га узгред напоји. Кад се врати, запитах га, је ли добро пио: пет кова! Али најзанимљивије је и најлепше било код Галуса то, што је у сласт јео врапце, мишеве, особито пацове. Колико смо пута ми зими хватали по коњарнику врапце и мишеве и тиме зобили мога Галуса! Јео их је и мртве с таком прождрљивошћу, да му је све крвава пена цурила из уста, од чега је по неког мајчиног јунака сналазило зло. — Данас има у свакој чети, у сваком ескадрону, таких месождера коња. У мојој чети, завршује војник, био је један витез, што је из самих казана и с полица крао људма месо и ждерао.

Вођење куће по американски. У Чикагу образовало се друштво, које ће да установи школу за вођење куће у великом. Назидаће кућу са 10—12 спратова. У доњим спратовима учило би се кувати, шити, дворити болеснике и ваздан других послова, који спадају у круг радње једне жене, а особито оне, која самостално хоће себи хлеб да заслужује или која хоће самостално да стоји на челу домазлука. Главно тежиште у васпитању обратиће се на неговање карактера и духа, да подигне такву женску генерацију, која ће моћи да пркоси опасностима, што очекују женскиње у великим градовима. Горњи спратови издаваће се под најам. Кров ће бити украшен цвећем и дрвећем, где ће моћи да долази сиромашније суседно становништво. Недељом држаће се у овом врту на крову недељна школа. Једна дворница, у коју може да стане 2.000 слушалаца, служиће недељом за цркву, а преко недеље за позориште. Под надзором школе за кување налазиће се у згради гостионица, која ће се после позоришних представа отварати. Књижница и читаоница стојаће публици увек на расположењу.

Мало збиље у шали. „Враголан“ лист за шалу и забаву, што изалази у В. Кикинди, доноси између осталога и ово:

— Шовинисте су потпуно уверене у свој успех, у погледу однарођивања. Ту су, дакле, бригу већ пребринули, те ће сад да заиђу у царство животиња, да и тамо ударе основ славној будућности. И не ће бити никакво чудо, ако човек једног јутра не позна свог рођеног петла, кад почне кукурекати на зору! —

„Што да идем да гласам,
Кад ја врло добро знам
Да ће мени 'вако моћи
Даљ у руке доћи!“..

— пева владика Михајло, и задовољно таре руке. (Само да се не превари у рачуну!)

— Један верни „аминаш“ и вредни сарадник „Срп. Сиона“ паквасио се ових дана, те на сву меру извоштио своју „лепшу половину“. Сад моли и преклиње на све стране, да се то не рашчује, јер ако дође до патријархових ушију, може још — вели — добити — црвен појас!

Трговина.

Нови Сад, 21. јула. Пшеница прве каквоће 6 ф. 10 до 20 н. Пшеница средња 6 фор. —— н. Пшеница лакша роба 5 ф. 80 н. Наполица 5 ф. 20—50 н. Јечам 4 ф. 70—80 н. Зоб 5 ф. 20—40 н. Кукуруз 5 фор. 10—20 н. Маст 48 фор. Сланина сува 50 ф., дебела паљена 52 ф. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 38 н.
„ средњи . . . 36 н.
„ лаки . . . . 32 н.
Све од 1 килограма.
Теоци . 8—16 ф. по комаду.
Јагњци . 5—12 ф. по пару.
Овци . . — — ф. „

*

Стање воде под Новим Садом.

20. јула било је 2·03 мет. а 21. јула је било 1·88 мет.

*

Беч, 31. јула п. рим. (Ориг. извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 9.304 ком., а дошло је 2336 ком. млађе врсте и 6848 комада угојених мађарског соја. Свега 9.304 комада дотерано.

Трговина лакша.

Продавало се:
Прима роба 36½—37—38 нов.
Средња „ 36—37 н.
Сремска „ 36½—37½ н.
Назимад „ 38—44 н.

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је сланини 45 ф.
„ „ масти . 43 ф. Све од 100 кгр.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

од 20. јула (1. августа.)

Дукати — — — — — —	5 ф.	90 н.
Наполеондори (20 франака) —	9 ф.	90 н.
Угарска златна рента — — —	121 ф.	60 н.
Аустријска златна рента — —	122 ф.	— н.
Угарска крунска рента — —	96 ф.	— н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	61 ф.	15 н.

Новије вести.

Кинеско-јапански рат. Енглеским новинама јављају из Сангхаја: Јапанци су напали на кинеске позиције код Јахама, али су се морали повући са великим губитком. Кинески губитци су незнатни. Јапанци су повукли своју војску из Сеула, да појачају своја оделења код Јапана.

Руска штампа о корејском рату. Руски лист „Новоје Времја“ вели, да су због корејског рата многи руски интереси стављени на коцку. Ако се Јапанци утврде у Кореји, тада ће Русија на истоку имати нов Боспор. Русија не може мирно гледати, како се Јапанска утврђује у Кореји, али тако исто не може дозволити, да Енглеска у овом метежу освоји острво Хамилтон. Русија има своје право на североистоку Азије и тамо Енглеска нема шта да тражи.

Пашић у Србији. Вођа радикалне странке Никола П. Пашић, стигао је из Абације у Београд, где ће остати. Пашић је био код министра Николајевића, а били су и извештачи више страних новина код њега.

Скинуто опсадно стање. Талијански лист „Пополо Романо“ јавља, да је изашла наредба талијанског краља Хумберта, којим се укида опсадно стање у Сицилији.

Руски царевић Николај Александровић приспео је са данским принцом Кристијаном у Петерхоф.

✝

Јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да ћемо нашем, нигда незаборављеном супругу, односно оцу

СТЕВАНУ ЈЕФТИЋУ

давати у суботу 23. јула о. г.

ШЕСТОНЕДЕЉНИ ПАРАСТОС

у саборној цркви у 11 сахата пре подне.

У Новом Саду 19. јула 1894.

Мита Јефтић, син. **Софија Јефтићка,** супруга.

РЕД ВОЖЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 1. МАЈА 1894. ГОД.

I. Од Будимпеште до Београда:

Километара	Станице		Мушевити влак (Orient-Expreß)	Брзи влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Будимпешта	полазак	1 45	2.35	9.20	7.35	
175	Суботица	„	4.56	6.17	5.35	1.46	
198	Чантавир	„			6.17	2.11	
207	Топола	„		6.50	6 49	2.34	
223	Х. Фекетехеђ	„			7.20	2.56	
234	Врбас-Кула	„		7.21	7.46	3.16	
248	Стари Кер	„		7.36	8.16	3.34	
260	Кисач	„			8 39	3.51	
276	Нови Сад	„	6.40	8.13	9.19	4.19	1.12
279	Петроварадин гр.	„		8.18	9.27	4.25	1.21
281	Петроварадин	„			9.35	4.32	1.31
286	Карловци	„		8.29	9.47	4.41	1.47
296	Чортановци	„			10.09	4.59	2.12
300	Бешка	„		8.48	10.20	5.07	2.25
310	Инђија	„		9.00	10.38	5.21	2.47
318	Стара Пазова	„		9.10	11.03	5.43	
326	Нова Пазова	„			11.18	5.55	
332	Батајница	„			11.31	6.06	
347	Земун	„	7.55	9.41	11.58	6.29	
359	Београд	„	8.04	10.00	12.30	7.05	

(Километара: сваког уторника и петка; Мешовити влак: сваког уторника, суботе и недеље)

2. Од Београда до Будимпеште:

Километара	Станице		Мушевити влак (Orient-Expreß)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Београд	полазак	7.49	5.26	8.05	2.25	
12	Земун	„	7.58	6.06	8.25	2.48	
27	Батајница	„			9 11	3.40	
34	Нова Пазова	„			9.22	3.55	
41	Стара Пазова	„		6.37	9.35	4.12	
49	Инђија	„		6.47	9.48	4 31	5.48
60	Бешка	„		7.07	10.18	5.08	6 08
64	Чортановци	„			10.26	5.18	6.18
73	Карловци	„		7.24	10.43	5.42	6.52
78	Петроварадин	„			10.53	5.56	7.06
81	Петроварадин гр	„		3.34	10.59	6.04	7.15
88	Нови Сад	„	9.18	7.47	11.16	6.27	7.23
100	Кисач	„			11.38	7.05	
112	Стари Кер	„		8.16	11.55	7.36	
125	Врбас-Куља	„		8.31	12.18	8·09	
136	Х. Фекетехеђ	„			12.36	8.34	
152	Топола	„		9.00	1.02	9.12	
166	Чантавир	„			1.21	9.41	
185	Суботица	стиже	10.57	9.32	1.45	10.20	
359	Будимпешта	стиже	2.02	1.10	7.37	7.00	

(Километара: сваког уторника и петка; Мешовити влак: уторником, суботом и недељом)

Напомена. Подвучени линијом штампани сати и минути значе ноћно доба и то од **6** сати у вече до **5** сати **59** минута из јутра.

РЕД ПЛОВИДБЕ

путничких пароброда, важи од 30. јула 1894. године.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: сваки дан у 6½ сахата по подне.

Из Новог Сада у потиске станице: недељом, уторником, четвртком и суботом у 6½ сахата. после подне.

Из Новог Сада у Земун, Београд и Оршаву: сваки дан у 6½ сахата по подне.

Из Новог Сада у Земун, Београд, Оршаву и Галац: недељом, средом и петком у 6½ сахата после подне.

Из Новог Сада у Будимпешту: сваки дан у 5 сах. ујутру.

Нови Сад, 30. јула п. р. 1894.

Отправништво.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

У стипендијској заклади баронице Еуфимије Јовићке отвара се стечај на три места и то: 1) за слушаоца ниже гимназије, реалке или грађанске школе, са годишњом стипендијом од 250 ф.; 2) за слушаоца стручне занатлијске или занатлијско-цртачке школе, са годишњом стипендијом од 250 ф.; 3) за слушаоца средње занатлијске школе са годишњом стипендијом од 350 фор.

Рок искању траје до 6. (18.) августа о. г. Само се оне молбе узимају у обзир које дотле стигну.

Молитељи треба да приложе ове исправе уз молбу: а) крштено писмо, за доказ да су Срби православне вере, б) школску сведоџбу од последњег течаја, в) лечничку сведоџбу о своме здрављу, г) сведоџбу о сиромаштву као и о моралном владању.

Изабрани питомци морају по закладном уставу слушати науке на јавним заводима у земљама св. Стеванове круне. По вољи основачице првенство имају они који су родом Старо-Бечејци, ако им је општа оцена бар добра. Тек ако ових не буде, онда — по реду способности — долазе у обзир и други ученици, који су православни Срби а из земаља св. Стеванове круне.

Ни један питомац не сме уживати још коју стипендију у исто време.

Из одборске седнице српске православне црквене општине у Старом Бечеју 10. (22.) јула 1894.

Јован Чиплић, заменик перовође. **Др. Арон пл. Војновић,** председник. 1—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

СТЕВАНА ПЕТРОВИЋА И СИНА

У ЗЕМУНУ

потребује једног старијег и једног млађег спомоћника, као једног шегрта или практиканта. 1—2

ТРЕБАМ

ГЛУМАЦА И ГЛУМИЦА.

Г.г. позоришни чланови мушки и женски, који желе доћи мојем позоришном друштву, нека се изволе обратити писмено или брзојавно мени у Пожегу (Славонија), најдаље до петнаестог августа по нов. кал. о. г., а ангажовани морају бити на одређеном мјесту најдуже до тридесетог истог месеца.

Пожега, 16. (28.) јула 1894.

1—5 **ЂУРО К. ПРОТИЋ.**

САЛАШ У СРБИЈИ

три сахата од Београда, поред Саве, од преко 130 катастралних ланаца прве класе земље, са на њему постојећим зградама, продаје се по врло повољној цени и условима. Ко је вољан купити, нека се обрати писмом или лично непосредно власнику Димитрију Милутиновићу дворском апотекару у Београду, горња јованова улица бр. 50. 3—3

ОД ВИСОКЕ КРАЉЕВСКЕ ЗЕМАЉСКЕ ВЛАДЕ

ДОЗВОЉЕНА НЕМАЧКА ТРГОВАЧКА ШКОЛА

у Митровици (Срему).

Почиње опет подучавање 1. септембра, те могу ученици на захтев као и сваке године од сад и на даље на 1. бечком трговачком јавном училишту из свију комерцијални струка положити. Иностранци могу за умерену цену добити у школи стан и храну. Свако вече се учи и мађарски.

J. МОГАН

8—8 концесионар.

МАНУФАКТУРНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА В. ЈОВАНОВИЋА

У БЕЛОЈ ЦРКВИ 3 3

потребује за своју радњу једног млађег помоћника, који се осећа као добар продавац, ступити може одма или кроз 14 дана.

ЛЕКАРНИЦА МИТЕ ПАЧУ-А

У ВЕЛ. КИКИНДИ 2—3

потребује дипломираног помоћника. Ступити се може што пре. Знање српског (или ког славенског) немачког и мађарског језика захтева се.

Власник Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Милан Поповић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.